

GIẢI PHÁP ỨNG DỤNG NGHỆ THUẬT GHEP VẢI TRANG PHỤC TRUYỀN THỐNG DÂN TỘC LÔ LÔ VÀO THIẾT KẾ THỜI TRANG DẠO PHỐ CHO NỮ 18-25 TUỔI

Trần Thị Ứng, Trần Thị Minh

Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 11/11/2019

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 18/12/2019

Ngày bài báo được duyệt đăng: 21/12/2019

Tóm tắt:

Nghệ thuật ghép vải trên trang phục truyền thống của dân tộc Lô Lô mang giá trị văn hóa, đời sống, là những nét đặc trưng về phương thức sản xuất, phong tục, tập quán, phản ánh thế giới thẩm mỹ quan, nhân sinh quan của một tộc người, là nét đặc trưng tiêu biểu để phân biệt các dân tộc [1]. Nghệ thuật ghép vải trên trang phục truyền thống dân tộc Lô Lô đã không bị mai một theo thời gian, điều đó được thể hiện rõ nét trên trang phục sử dụng hàng ngày của người Lô Lô. Những kỹ năng, kỹ xảo trong việc phối ghép các mảnh vải màu trên trang phục được lưu giữ và truyền lại qua các thế hệ phụ nữ đồng bào dân tộc Lô Lô. Chính nhờ những yếu tố đặc biệt trong việc phối kết hợp những mảng màu và hình tượng được kết hợp hài hòa trong tổng thể bộ trang phục đã chuyển tải được cái hồn riêng của con người Lô Lô. Qua đó, nhằm gìn giữ và phát huy nét đẹp trong văn hóa nói chung và văn hóa mặc nói riêng của dân tộc. Bên cạnh đó tác giả muốn ứng dụng nghệ thuật ghép vải trên trang phục truyền thống Lô Lô để đưa lên trang phục cho nữ thanh niên qua cách dùng kỹ thuật xử lý bề mặt- ghép vải.

Từ khóa: Ghép vải, dân tộc, trang phục, thanh niên.

1. Đặt vấn đề

Có nhiều tác giả nghiên cứu về trang phục truyền thống dân tộc Lô Lô. Tuy nhiên, nghệ thuật ghép vải của dân tộc Lô Lô chưa có một công trình nào chuyên biệt. Việc đưa nghệ thuật ghép vải của trang phục dân tộc Lô Lô ứng dụng vào thiết kế thời trang của giới trẻ. Mà vẫn nâng cao giá trị văn hóa của người mặc. Tác giả đã chọn những đặc trưng và kỹ thuật của nghệ thuật ghép vải truyền thống dân tộc Lô Lô ứng dụng vào thiết kế trang phục, qua đó nhằm gìn giữ và phát huy nét đẹp trong văn hóa mặc, nghiên cứu nâng cao giá trị nghệ thuật trên trang phục mang phong cách hiện đại phù hợp với sự năng động của giới trẻ, tăng giá trị thẩm mỹ của người mặc.

2. Phương pháp nghiên cứu

a. Quan điểm sáng tác

Tác giả bước đầu hệ thống về tư liệu nghệ thuật ghép vải trên trang phục dân tộc Lô Lô. Cụ thể là nghiên cứu phương pháp ghép mảng khối, đường nét và màu sắc trong nghệ thuật ghép vải của người Lô Lô ứng dụng trên trang phục dạo phố cho nữ thanh niên Việt Nam cá tính, năng động.

Có nhiều lứa tuổi khác nhau, song tác giả chỉ đề cập tới nữ giới ở độ tuổi từ 18-25. Qua những nét đặc trưng của nữ giới điểm nhấn là những mảng xử lý bề mặt- phối ghép vải trên trang phục.

b. Đặc điểm cơ thể, tâm sinh lý lứa tuổi từ 18 đến 25

Năm 1985, Birren và Cunningham đã xác định các thời kỳ phát triển của người trưởng thành theo “ba yếu tố cấu thành độ tuổi”, đó là sinh học, xã hội và tâm lý. Trong mỗi một nền văn hoá, xã hội khác nhau thì các đặc điểm tâm sinh lý, độ tuổi của người trưởng thành không giống nhau [3]. Các yếu tố này có quan hệ mật thiết với nhau. Nhưng không phải cả ba yếu tố này xuất hiện cùng một thời điểm trong mỗi con người, mà ở người này yếu tố tâm lý, xã hội hình thành trước yếu tố sinh học, ở người khác yếu tố sinh học lại hình thành trước yếu tố tâm lý xã hội...

Thời kỳ đầu tuổi trưởng thành là thời điểm đánh dấu sức khoẻ đạt đỉnh điểm. Đến 18 tuổi sự phát triển thể chất của con người đã đạt đến mức hoàn thiện. Đặc biệt, từ 18 – 25 tuổi sức khoẻ con người ở mức cao nhất. Những người ở độ tuổi 18

– 25 đã khá chín muồi về cả ba mặt sinh học, xã hội và tâm lý.

c. Nghiên cứu và dự báo xu hướng thời trang

Xu hướng thời trang thế giới: Xu hướng thời trang không bị khuôn mẫu theo một trường phái nào khiến cho người mặc có nhiều sự lựa chọn phong phú. Mỗi mẫu thiết kế mang lại những cảm hứng tươi mới và hấp dẫn dành cho xuân- hè

2020. Hầu hết đều tôn dáng cho người mặc sự năng động, tươi trẻ. Thời trang ghép vải đang là xu hướng được giới trẻ đón nhận. Đặc trưng của phong cách ghép vải là mang lại sự pha trộn tinh tế, cá tính và bắt mắt. Qua sự xử lý khéo léo của các nhà thiết kế, những mảng ghép tinh tế ấy khiến các bộ trang phục nữ trở nên hoàn hảo hơn, giúp phái nữ tự tin xuất hiện trên phố.

Hình 1: Mẫu thiết kế thêu họa tiết trên vải của NTK. Versus Versace. [4]

Hình 2: Mẫu thiết kế ghép mảng tạo kết cấu của NTK. Peter Pilotto. [4]

Xu hướng thời trang ở Việt Nam: Ngày nay nhu cầu làm đẹp của giới trẻ không chỉ còn gói gọn nơi công sở hay ở buổi tiệc sang trọng, mà nhu cầu làm đẹp khi đi chơi, thậm chí là ở nhà

được giới trẻ trú trọng. Nắm bắt được nhu cầu đó, Thời trang luôn vận mình để có phong cách thời trang đi chơi với kiểu dáng trẻ trung, năng động nhưng cũng không kém phần dịu dàng, nữ tính.

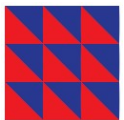

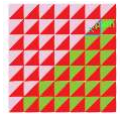

Hình 3: Mẫu thiết kế của NTK. Minh Hạnh. [5]

d. Khai thác ý tưởng và thiết kế bộ sưu tập thời trang ứng dụng nghệ thuật ghép vải của dân tộc Lô Lô

Qua phân tích những nét độc đáo và đặc trưng trong thiết kế trang phục dân tộc Lô Lô, tác giả lựa chọn tham khảo và ứng dụng kỹ thuật ghép vải cũng như phương thức ghép, đặt màu trong trang phục Lô Lô vận dụng vào thiết kế trang phục dạo phố. Bằng việc khâu ghép những mảnh vải màu hình tam giác lại với nhau tạo thành những mảng màu lớn, làm thay đổi bề mặt chất liệu, tuy ghép nhiều màu vải nhưng vẫn nhìn thấy được màu chủ đạo của trang phục. Những mảng lớn có thể ghép với nhau tại các đường cắt cúp tạo kết cấu cho trang phục.

Bảng 1. Nghiên cứu ý tưởng

STT	Đề tài	Nghiên cứu	Ứng dụng	Kỹ thuật thể hiện
1	Họa tiết hình chữ (T)			Thêu
2	Họa tiết tam giác âm dương			Ghép vải
3	Họa tiết kết hợp chữ và hình			Ghép vải kết hợp thêu
4	Họa tiết tam giác trên dưới			Ghép vải
5	Họa tiết tam giác đối lập			Ghép vải

3. Kết quả và bàn luận

Hình kết cấu cơ bản và xu hướng màu của bộ sưu tập

Từ nghiên cứu xu hướng thời trang dạo phố nữ kết hợp với nghiên cứu ứng dụng cách ghép vải và ghép màu ở trang phục truyền thống dân tộc Lô Lô, căn cứ vào xu hướng sử dụng trang phục như vậy, tác giả thiết kế hình kết cấu cơ bản.

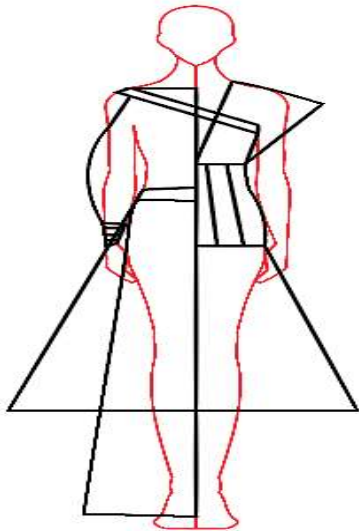
Bộ sưu tập sử dụng màu chủ đạo là màu xanh, kết hợp là những tông màu nóng (vàng, hồng, đỏ).

Hình 4: Trang phục dân tộc Lô Lô [1]

Sử dụng những màu sắc khác nhau dạng hình tam giác ghép với nhau tạo thành màu của bề mặt. Cách ghép tạo được hiệu ứng về hình mảng và màu sắc có tính trang trí cao.

Màu sắc tác giả hướng đến dựa trên đặc trưng màu sắc trên trang phục dân tộc Lô Lô nhằm đảm bảo được nét đặc sắc của đặc trưng “đa sắc” trên trang phục dân tộc, vừa thể hiện được sự tinh tế, trẻ trung và dễ phối kết hợp trang phục cho người sử dụng từ đó làm tăng tính ứng dụng cho thiết kế. Qua đó, tác giả đã đưa ra giải phương án màu từ nóng chuyển sang lạnh, tạo sự tương phản đặc trưng của họa tiết trang phục dân tộc Lô Lô.

Hình 5: kết cấu của bst

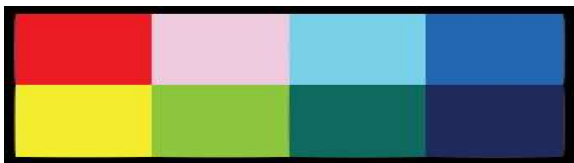
Lựa chọn vật liệu

Qua các nghiên cứu về chất liệu của mùa Xuân – Hè trên thị trường vải tại chợ Hôm - Hà Nội, tác giả đã lựa chọn được chất liệu chủ đạo cho những sản phẩm thiết kế của mình là chất vải dũi kẻ mờ, chất liệu hơi giống vải thô nhưng mềm và mịn hơn.

Hệ thống mẫu phát triển

Trang phục mang yếu tố hiện đại cho nữ thanh niên đi chơi được chú ý bởi tạo hình trên trang phục mang được nét đẹp văn hóa hiện đại. Nên lựa chọn trang phục mang lại thoải mái, tự tin, cá tính trong việc gặp gỡ và giao tiếp bạn bè là cần thiết. Tác giả đưa ra phương án thiết kế tôn được nét đẹp văn hóa dân tộc và hợp với xu hướng thời trang của chủ đề.

Chọn mẫu thể hiện

Hình 6: phương án màu sắc

Mẫu số 1: Mẫu thiết kế với đường cắt eo tạo bố cục đối xứng trên trang phục. Kết hợp độc đáo giữa các họa tiết dân tộc lấy cảm hứng từ trang phục truyền thống dân tộc Lô Lô trên dáng đầm dài năng động, được thể hiện ở các chi tiết khâu ghép nổi các miếng vải đa màu hình tam giác với

vải đơn màu xanh có dây vai. Các họa tiết ghép vải màu hình tam giác vừa tạo sự bắt mắt, vừa thổi hồn phong cách dân tộc vào thiết kế trang phục. Chi tiết vải đơn màu được xử lý may tạo độ phồng và xòe tự nhiên, phần chân váy sẽ không bị cứng mà tạo độ xòe mềm mại, uyển chuyển, thoải mái khi người mặc di chuyển. Mang lại phong cách trẻ trung, Với thiết kế và tạo hình độc đáo, bộ trang phục trẻ trung này sẽ là lựa chọn mới cho đối tượng mà đề tài hướng đến.

Mẫu số 2: Cũng với màu xanh chủ đạo và kết cấu trang phục theo dạng hình thang, áo và quần kết hợp với họa tiết cửa tay và nếp cổ giúp người mặc khoe được đôi vai gầy thanh mảnh, quyến rũ, bộ trang phục mang lại tính ứng dụng cao trong thực tế. Chi tiết cạp quần lớn mang lại sự trẻ trung, khỏe khắn và ấn tượng. Mang lại sự đặc trưng cho thiết kế, tác giả đã phá cách dáng áo bởi chi tiết lệch vai và hờ tay kết hợp với họa tiết thổ cẩm nhẹ nhàng. Mẫu thiết kế vẫn ứng dụng lối ghép vải đa màu hình tam giác ở cửa tay, nếp áo và mảng khối ở phần cạp quần trở nên độc đáo và mới lạ hơn.

Mẫu số 3: Vẫn là màu xanh chủ đạo của bộ sưu tập, mang lại cảm giác mát mẻ, dễ chịu cho người mặc bởi sự kết hợp giữa áo và quần sóc, tác giả pha trộn màu với đa sắc màu của họa tiết ở phần nếp áo, cửa tay và cạp quần. Bên cạnh đó, dáng quần vẫn tuân theo quy tắc hình thang, nhưng phần nếp áo được nhấn mạnh bởi chi tiết đối xứng. Có thể nói đây là thiết kế độc đáo, thể hiện cá tính của người mặc.

BST thời trang xuân hè cho nữ thanh niên trong độ tuổi từ 18 - 25, với hình thức trang trí, cắt cúp kết hợp hài hòa giữa các mảng, nét tạo nên nhịp điệu là điểm nhấn cho BST, là yếu tố tạo hình trên bề mặt chất liệu. Được thiết kế hợp lý trên trang phục đảm bảo tính thẩm mỹ và công năng sử dụng mà vẫn tôn được nét đẹp văn hóa dân tộc Lô Lô.

Tuy nhiên, trong quá trình sáng tác mẫu vẫn còn chưa thực hiện hết được ý tưởng của họa tiết do họa tiết quá nhỏ.

Hình 7: Hệ thống mẫu phác thảo

Bộ sưu tập

4. Kết luận

Việc sử dụng kỹ thuật ghép vải đã có nhiều ứng dụng thực tiễn đem lại hiệu quả thẩm mỹ cao. Tại Việt Nam thì kỹ thuật này lại càng phổ biến trong nhiều dân tộc và được nâng lên thành nghệ thuật bởi bàn tay khéo léo của các nghệ nhân dân tộc. Nghệ thuật ghép vải hiện diện từ chiếc áo tứ thân của các liên anh, liên chị, từ các trang phục truyền thống của nhiều dân tộc thiểu số dưới nhiều dạng ghép khác nhau...và ngày nay nghệ thuật này đang trở thành xu hướng cho thời trang thế giới.

Tác giả đã đưa ra một số thiết kế nhằm ứng dụng nghệ thuật ghép vải phù hợp với thẩm mỹ hiện đại. Kết hợp với chất liệu và phom dáng phù hợp với xu hướng thời trang thế giới. Điểm nhấn của các thiết kế là sự khỏe khoắn của các mảng ghép kết hợp với sự tối giản của phom dáng tạo hiệu quả trẻ trung, năng động, cá tính cho người mặc.

Qua quá trình tìm hiểu, tác giả nhận thấy tầm quan trọng của người họa sĩ thiết kế trong việc gìn giữ, phát huy nét đẹp trong trang phục dân tộc. Đưa nét đẹp đó vào thế giới hiện đại.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Trần Bình, Khổng Diễm, Đặng Thị Hoa... (2007), *Dân tộc Lô Lô ở Việt Nam*, Nxb Thông Tấn
- [2]. Đỗ Thị Hòa (2004), *Trang phục các dân tộc người nhóm ngôn ngữ Tạng – Miến*, Nxb Văn hóa dân tộc.
- [3]. Nguyễn Quang Quyền (1974), *Nhân trắc học và sự ứng dụng nghiên cứu trên người Việt Nam*, Nxb Y học.
- [4]. file:///C:/Users/Administrator/Desktop/bo-suu-tap-noi-bat-o-london.html
- [5]. <http://dec.edu.vn/Tho-cam---Tim-hieu-ve-chat-lieu-Tho-cam-DEC-TEAM>

SOLUTION TO APPLY THE ART OF JOINING FABRICS IN TRADITIOND COSTUME OF THE LO LO ETHNIC MINORITY TO FASHION DESIGN STREET DRESS FOR FEMALE AGED 18-25

Summary:

The art of fabric joining in traditional costume of the Lô Lô ethnic minority has a value of culture and life. It is a characteristic of production alternative, habits and customs; reflecting aesthetics, outlook of life of a group of people. It is a typical characteristic to analyse the nations. The art of joining fabrics in traditional costume of the Lô Lô ethnic minority hasn't been fallen in to oblivion by the time that is well expressed in the daily costume of the Lô Lô ethnic minority. The skills of joining colourful pieces of fabrics in the costume are being kept and handed clown foom female generations of the Lô Lô ethnic minority by which we can keep and bring in to full play the cultural beauty in general and dressing cultuer in particular of the nation and at the same time the author clesires to apply the fabric joining art in the Lô Lô ethnic minority costume in to the costume for female youth by nsing face treatment technique – fabric joining.

Keywords: *Fabric joining, nation, costume, youth*